Gülüşündən gül çilənir,
Yanaqların qönçələnir.
Tər bədənin cilvələnir
İpəklə tül arasında.

Dost aralı, yad yaxındı,
Kim gedib kimə sığındı.
Hüseyn Arif, nə qırğındı
Gözlə könül arasında.

AY OĞUL

Ötən çağını düşünək,
Gələn çağını, ay oğul.
Möhnət solumu qurudub,
Həsrət çağımı, ay oğul?

Bəxt ulduzu axdı ömrün,
Ümidini yıxdı ömrün.
Qarasımı çoxdu ömrün,
Görən ağımı, ay oğul?

Arifi nələr ağrıdır,
Eniş çətin, yoxuş ağır.
Ata dağını ağırdır,
Oğul dağını, ay oğul?..

TURŞMƏZƏ ŞEİRLƏR

QARTAL QANADI

Gördü ala qarğa bir axşamçağı,
Qartal yaralanıb ağır gündədir.
Qopub qayalardan iti caynağı,
Sərilib torpağa can üstündədir.

– Aha, yaman yerdə düşdü yadıma,
Başını bədəndən üzərəm! – dedi.
Onun qanadını öz qanadıma,
Calayıb göylərdə süzərəm, – dedi.

Ucalmaq qarğaya qismət olmadı,
Yox, belə şeylərdən kar aşarmı heç?
Qarğa ürəkliyə qartal qanadı,
Ay ellər, siz deyin, yaraşarmı heç?!.

DAHA YAXŞIDIR

Torpağın bulanıq min-min suyundan,
Bir duru bulağı daha yaxşıdır.
Yüz söyüd gövdəsi xatırlayınca,
Bir palıd budağı daha yaxşıdır.

Yoxlayıb həyatı duydum dərindən,
Götürdüm yükümü xeyir-şərindən.
İnsanın bicindən, hiyləgərindən,
Heyvanın axmağı daha yaxşıdır.

Uzaq ol meydanda dil savaşından,
Oğrunca atılan cahil daşından.
Donuz kəlləsindən, dana başından,
Ceyranın ayağı daha yaxşıdır.

Namərd məclisində sözünü gözlə,
Dursan kül yanında gözünü gözlə.
Tülkü quyruğundan özünü gözlə,
Qartalın caynağı daha yaxşıdır.

Hüseyn, qəm yeyib kədərlənmə sən,
Artıb çoxalsa da saçlarında dən.
Çaqqalın kef çəkib gəncləşməsindən,
Şirin qocalmağı daha yaxşıdır.

İNANMA

Gizli pıçıltılar gəzdi arada,
Qızılın qiyməti artacaq bu il.
O dedi,
bu dedi.
Dedim: – İnanma.
Arvad söhbətidir, həqiqət deyil.

– Ətin də, südün də artır qiyməti,
Sonralar talonla tapılacaqdır.
– Arvad söhbətidir, arvad söhbəti,
Bu da uydurmadır, bu da nahaqdır.

Gəzdi pıçıltılar eldə, obada,
Filanın yerinə filankəs gəlir.
– Arvad söhbətidir, dedim, inanma,
Onu kim danışır, onu kim bilir?

Gəzdi pıçıltılar eldə, obada,
Qonşular göz dikib torpağımıza.
Bu dedi, o dedi, dedim, inanma,
Arvad söhbətidir, salma ağıza.

Necə deyilmişdi elə də oldu,
Haqqı malalayıb, olanı danma.
İndi hünərin var, ay atam oğlu,
Arvadların kitabına inanma.

MİN ŞÜKÜR

Tüstü məni elə boğdu şəhərdə,
Dağın, daşın dumanına min şükür.
Külək qopdu, toz torpağa qarışdı,
Çölün, düzün tufanına min şükür.

Ağrı canı yandıranda, yaxanda,
Başım üstdə dəli şimşək çaxanda.
Dərman içdim, bu dərmana baxanda,
Nənələrin dərmanına min şükür.

Nədən belə dəyişibdi təbiət,
Nə meyvədə o şirinlik, o ləzzət.
Bir məclisdə şərbət gəldi, nə şərbət,
Tərəkəmə ayranına min şükür.

Ürəyimdə nə bir nisgil, nə bir ah,
Sahil boyu gəzişirdim bir səhər.
Adam çıxdı qabağıma, ay Allah,
Qabandağın qabanına min şükür.

Hüseyn Arif, nə deyəsən bu anda,
– Yandım! – deyir yanmayan da, yanan da.
Alim gördüm, bu alimin yanında,
Ceyrançölün çobanına min şükür.

SƏN DƏ SUS

Asta tərpət ayağını, əlini,
Yaxşı susur, yaman susur, sən də sus.
Vaxtlı-vaxtsız işə salma dilini,
Qanmaz susur, qanan susur, sən də sus.

Palıd qopur bircə anın içində,
Gözdən itir dağ-dumanın içində.
Yar-yoldaşın, el-obanın içində,
Enən susur, qalxan susur, sən də sus.

Bilirsənmi kim izləyir, kim güdür,
Kor yapalaq qızıl quşu ürküdür.
Güman etmə bu tülkü o tülküdür,
Pələng susur, aslan susur, sən də sus.

Xeyri nədir, yeri, göyü soraqla,
O kitabı, bu kitabı varaqla.
Öz-özünə ha gurulda, ha çağla,
Dərya susur, ümman susur, sən də sus.

Dar məqamda nə ordular basılıb,
Qancırğadan qanlı başlar asılıb.
O yerdə ki, bir-birinə qısılıb,
Qartal susur, tərlan susur, sən də sus.

Nə kamala, nə vicdana güvənmə,
Saf ürəyə, sağlam cana güvənmə.
Bu dəvaya, o dərmana güvənmə,
Görürsən ki, loğman susur, sən də sus.

Qəm ürəyə, fəğan dilə yazıldı,
Sevinc bəmə, möhnət zilə yazıldı.
Hüseyn Arif, yazı belə yazıldı,
Zaman susur, dövran susur, sən də sus.

BU DÜNYA DÜZƏLSƏ...

Uzanır axşamdan sabaha qədər
Pünhani pıçıltı, xudmani söhbət.
Bilmirəm dost kimdi, düşmən hansıdı,
Bu necə məhəbbət, bu necə nifrət?!

Zamana bulanıb, vaxt qarışıqdı,
Hər şey göz önündə açıq-saçıqdı.
Qapı nə örtülü, nə də açıqdı
Atüstü ehtiram, atüstü hörmət.

Bu nə haqq-hesabdır, bu nə üsuldur,
Verməyə tələsir alıcı quldur.
Katibi maşında bir "saldat" tutur,
Qəribə vəzifə, qəribə xidmət...

Uçuruq şan-şöhrət havasına biz,
Baxmayıb ağına, qarasına biz
Elə haram qatdıq mayasına biz,
Bu dünya düzəlsə atama lənət.

XALQSIZ XALQ ŞAİRLƏRİ

Bir həyat şairi var.
Bir də vaxt şairləri.
Eldən, gündən xəbərsiz
Saray, taxt şairləri.

Biri haqqa daş atar,
Biri kölgədə yatar,
Kim sevib, kim yaşadar
Bu bədbəxt şairləri.

Biri var, üzdəniraq
Haça dil, hazıryaraq
Qapı-baca, künc-bucaq
Əl-ayaq şairləri.

Hüseyn Arif, nə xəbər
Nə qədərmiş, nə qədər
Başsız başa keçənlər
Xalqsız xalq şairləri.

ƏBƏDİ SƏADƏT

Qartalı dostları saxlayıb bir an,
Dedilər: – Qəribə gəlhagəldi bu?
Sərçə, kitab yazıb ala qarğadan,
Bir ayın içində namizəd oldu.

Hazırdır toyuğun "elmi əsəri"
Onu da böyüdüb qaldıracaqlar.
Sən elə süzürsən tutub göyləri,
Hərənin bir adı, bir rütbəsi var.

Qartal gülümsəyib söylədi bu dəm:
– Uçmaq ilk eşqimdir, ilk niyyətimdir!
Öz qartal adımı yaşada bilsəm,
Bu mənim əbədi səadətimdir.

HƏMZƏ

Sən ömründə
bir dəfə
yanıldın, ay Koroğlu.
Qırı verib əlindən
Elə bil Çənlibeldə
tək qaldın, ay Koroğlu.
Dəlilər məlul-müşkül,
Gizli-gizli Nigarın
Ala gözləri doldu.
Eyvazın nərəsinə
Ayıldın, ay Koroğlu –
Döyüşə atılanda
Bilirdin bərk ayaqda
Titrəmə var, lərzə var.
Hansı yolda qasırğa
Hansı dərədə qovğa,
Hansı döşdə şir yatıb,
Hansı düzdə gürzə var.
Bilirdin meydandakı
Bəydir, xandır, paşadır
yadlar çiyin-çiyinə
Düşmənlər baş-başadır...
Qılınc-qalxan, nizə var,

Bilirdin Giziroğlu
Arxadan nişan almaz.
Mərdlə mərd arasında.
Mərddə mübarizə var.
Qırı verib əlindən
Dürü alanda bildin
Dünya o dünya deyil,
Dəyirmanda Həmzə var.
Ordular qanırmayan
Qəhrəmanın qolunu
Qanırdı bircə Həmzə,
İndi neçə Həmzə var –
Özü də necə Həmzə.

QOCA NAZİR

Doğrudan da, zor kişidir, zor ağa,
Arxasında zor dayı var, zor qağa.
Yığdığını yer tapmayır yığmağa.
Aldığını gec almır ki, gec almır.

Müavinlər kötəklənər, kütləşər,
Rəislərin ürəyinə xal düşər.
Addımbaşı buna böhtan, ona şər,
Bir nəfər də ucalmır ki, ucalmır.

Arvad köçdü, qız qarıdı, özü saz,
Beləsinə payız da yaz, qış da yaz.
Təzə xanım, təzə işvə, təzə naz,
Şikarından o qalmır ki, o qalmır.

İllər ötdü, qərinələr qocaldı,
Dağda palıd, bağda çəpər qocaldı.
Aman allah, katibələr qocaldı,
Qoca nazir qocalmır ki, qocalmır.

ALİM VAR...

Alim var, kosmosa tutub üzünü,
Parlaq ulduzların batır içində.
Alim var, qırx ildir yumub gözünü,
"Poçt qutusu"nun yatır içində.

Alim tanıyıram, qoca Qafqazın
Çeşmə tək durulub dibindən çıxır.
Alim var, sol əli Salman Mümtazın,
Sağ əli Hümbətin cibindən çıxır.

Alim var, görəndə gözlərin gülür,
Deyirsən: – Nə gözəl, nə mehribandır.
Alim var, dinəndə ətin tökülür,
Alim tanıyıram, Allah amandır!..

QARTALLA SÖHBƏT

Dağlara getmişdim qoca dağlara,
Ürək təzələndi, ruh təzələndi.
Getmişdim vüqarlı, uca dağlara,
Bir qartal qıy vurub havadan endi.

İstəklilər kimi, əzizlər kimi
Bəzən qartalla da dərdləşir insan.
Bir də hərarətlə sıxıb əlimi
Dedi: – Dağlar oğlu, xoş buyurmusan.

Bura öz evindir, öz məskənindir,
Ruhuna doğmadır cığırlar, izlər.
Dindirmək istəsən tək məni dindir,
Sözlər eşidərsən, qəribə sözlər...

Fili apardılar sığallayaraq,
Şir də yaman yerdə çaş-baş qalıbdır.

Artistin fəndinə, əməlinə bax
Pələng qağanı da bəndə salıbdır.

Bir dəfə geriyə addım atmayan,
Əzəl gəzdiyi tək gəzə bilirmi?
Çöllərdə, düzlərdə qərar tutmayan,
Sirkdə qərar tutub dözə bilirmi?

Hərə bir tor atıb, bir tələ qurur,
Dəyişir varlığın xilqəti, rəngi.
Qamçıyla oturub, qamçıyla durur.
Qayalar pələngi, daşlar pələngi.

Necə söyləyəsən yaxına, yada,
Belə oyunlardan kar aşarmı heç?!
Tülküylə, çaqqalla bir meydançada
Təlxəklik pələngə yaraşarmı heç?!

Saxta gülüşlərdən, tərpənişlərdən,
Çoxları başadək xoşlanacaqmı.
Gah da öz-özümə deyirəm görən,
Kəməndlər bizə də tuşlanacaqmı?..

Başımız üstündə sıxlaşdı bulud,
Həyəcan içində ayağa qalxdım.
Çökdü aramıza bir anlıq sükut,
O məni seyr etdi, mən ona baxdım.

Düşündüm alnımı ovuşduraraq,
Dərk edə bilməyən, qoy dərk etməsin.
Cəsarətə ümid, cürətə maraq
Ana təbiətə inam itməsin.

Minnətçi olmadım həyatımda mən,
Oldumsa, üzümə aşkara deyin.
Bircə xahişim var, pələngi sirkdən,
Hüseyni iclasdan azad eyləyin.

YORĞUN VAXTIDIR

Oynama Qızlarxan,
Elə oynama,
Könül qubarlanar,
tutqun vaxtıdır.
Çiçək yanaqların ətir saçsa da,
Mənim çəmənimin solğun vaxtıdır.
Son bahar hökmünü verəndən bəri
Dağa qar ələnir,
çovğun vaxtıdır.
Vələslər, cökələr bükmüş boynunu,
Sellərin, suların durğun vaxtıdır.
İsmayıl Şıxlının qocadan qoca,
Hüseyn Arifin
yorğun vaxtıdır.

DEMİRƏM, DEYİRƏM!

Demirəm, bəsindir məhdud bir həyat,
Zövqsüz, ilhamsız dolasan yaşa.
Demirəm, qınına çəkilib pas at,
Dünyada dünyadan xəbərsiz yaşa.

Demirəm, bir küncdə çürüsün ömür,
Təkcə özünə bax, özünü dindir.
Demirəm, nəyinə lazımdır Luvr,
Eyfel qülləsinin mənası nədir?!.

Demirəm, Berlini, Bağdadı gəzmə,
Şərqin Şərq, Qərbin də Qərb aləmi var.
Bilməsən nə qədər Yer üzərində
İnsan sevinci var, insan qəmi var.

Demirəm, Motsartı, Baxı dinləmə,
Tək sədəfli sazın yapış telindən.

Vurğundan dedinsə, Bayrondan demə,
Bunu deməmişəm, demərəm də mən.

Deyirəm, xəbərin varmı, de sənin
Mil necə dəyişib, Muğan necədir?
Seyrinə daldınmı de Daşkəsənin,
Lənkəran necədir, Salyan necədir?

Deyirəm, ömründə atlı, piyada,
Bir körpü üstündən keçdiyin varmı?
Bir yol Dəli dağı gətirib yada,
Ceyran bulağından içdiyin varmı?

Seçə bilərsənmi görsən bir dəfə
Qarağat kolundan pambıq kolunu?
Yolunu saldınmı Ağdam tərəfə?
Tapa bilərsənmi Qaxın yolunu?

Qədim Qarabağda Yetim segahı
Elin məclisində dinləmisənmi?
Kərəmin fəryadı, Dilqəmin ahı,
Ruhunu yaxıbmı bu vaxta kimi?

Düşünmək istəsən dərindən düşün,
Zatına bələdik, çox da şişmə sən.
Özünü özgəyə tanıtmaq üçün
Dəyişib rəngini özgələşmə sən.

QOCALIQ

Nə eşqi, ülfəti gətirər yada.
Nə hüsnü, camalı anlar qocalıq.
Vaxtsız haray çəkən xoruzlar kimi
Gündə bir bağçada banlar qocalıq.

Nə xeyri, qaç, yüyür, dalından çatar,
Ayağından qapar, qolundan tutar.

Gecəli-gündüzlü qəsdinə yatar,
Hər yerdə üzünü danlar qocalıq.

Əzəldən nə qanıb, nə də qandırıb,
Abad könülləri yaxıb-yandırıb.
Hüseyn Arifə nəsə qandırıb,
İsmayıl Şıxlını yanlar qocalıq.

ÜZÜYOLA ŞAİR

Dostum! – deyə xatırlama onu sən
Keç başından başa bəla şairin,
Axşam-sabah "böyüklərin" yanında
Dili şirin, üzüyola şairin.

Açılmayan qapılara iz açar,
Kirpikləri tərpənməmiş göz açar,
Neçələri hünərindən söz açar
Qolu yekə, özü bala şairin.

Müxənnətdir, körpüsündən keçilməz
Ağıllıdır quyusundan içilməz,
Kişiliyi, qadınlığı seçilməz,
Bir gün dayı, bir gün xala şairin.

İçi boşdur şoran yurdun qozu tək,
Zəhlə tökər torpaq yolun tozu tək,
Damağını özü yalar quzu tək,
Yaman çatıb ağzı bala şairin.

Gəl Hüseyn, ürəyini sıxma sən,
Şimşək olub, hər meydanda çaxma sən,
Əbəs yerə qabağına çıxma sən,
Özü orta, bəxti əla şairin.

ÜMUMİ ŞEİRLƏR

XALQIMA

Sən rəngi bozarıb, ətri qaçmayan,
Bir əlvan çəmənsən,
mənsə bir çiçək.
Sən məğrur səsini dünyaya yayan
Bir coşqun ümmansan,
mən bir damla tək.

Sən dərin göylərin günəşi, ayı,
Yurdumda alışan bir çırağam mən.
Sən min bir zirvədən qalxan dağ çayı,
Qoynuna tələsən bir bulağam mən.

Sən nurlu gündüzsən üfüq qucaqlı,
Yenicə oyanan bir səhərəm mən.
Sən qədim tarixsən sirli, soraqlı,
Yarımçıq yazılı bir dəftərəm mən.

İsti nəfəsinlə qızınmışam mən,
Sevincim də oldu, qəmim də oldu.
– Hüseynə çörəyim halaldır! – desən
Şairə ən böyük mükafatdı bu.

ŞAİRİ

Bahar fəsli addım-addım saxlayar,
Göy çəmənlər, yaşıl bağlar şairi.
Sellər, sular qulağında çağlayar,
Dilləndirər buz bulaqlar şairi.

Qoxlamamış tüstüləri, közləri,
Yoxlamamış keçidləri, izləri,
Çiçək-çiçək tanıyıram düzləri,
Düz soraqlar, çöl soraqlar şairi.

Ceyranayaq köhlənini minəndə,
Ağ zirvədən göy meşəyə enəndə,
Palıd açar sinəsinin önündə,
Çinar öpər, tut qonaqlar şairi.

Bir töhfədir təbiətə gözəllik,
Dönüb canlı şeriyyətə gözəllik.
Çəkiləndə bir xəlvətə gözəllik,
Bulud kimi qəm qucaqlar şairi.

Qapı açıq, süfrə açıq, qəlb açıq.
Qapı hörmət, süfrə çörək, qəlb işıq.
Ana vətən yaranışdan bir aşıq,
Əziz tutar, əziz saxlar şairi.

Ömür də var, ölüm də var binadan,
Ya gec, ya tez sönməlidir hər yanan.
Soruşsalar Hüseyni bir zaman
Dağlardadır, deyin, dağlar şairi.

TƏLƏSMƏ

Bağlar, gözüm barınızdan doymayıb,
Qonağını ötürməyə tələsmə.
Dağlar, gözüm qarınızdan doymayıb,
Duman, çiskin gətirməyə tələsmə.

Gəlib keçə neçə həftə, neçə ay,
Həmdəmimdir doğan Günəş, batan Ay,
Qışıltına alışmışam, coşan çay,
Səfərini bitirməyə tələsmə.

Gözəl bahar, çox gözlədim mən səni,
Göy ətəkli, ağ düyməli çəməni.
Ətir dolu, çiçək dolu süfrəni
– Vaxtdır! – deyə götürməyə tələsmə.

Tutub qalan olmasaq da dünyanı,
Bir dünyadır ömrümüzün hər anı.

Aman əcəl, yaşayanı, yananı
Son mənzilə yetirməyə tələsmə.

Eniş bizim, yoxuş bizim, düz bizim,
Qayalarda öz hənirtim, öz izim.
İndən belə nə taparsan, əzizim,
Hüseyni itirməyə tələsmə.

YAŞAYA BİLSƏM

Yel döyür, sahilə yan alır qayıq,
Mən də gedəyəcəm, geci-tezi var.
Bizim də qapını açar ayrılıq
Nə fərqi, harada basdıracaqlar...

Şairi kədərlə yada salmayın,
Namərdəm, bir an da dərdə əyilsəm.
Məni boz torpaqdan xəbər almayın, –
Bir insan qəlbində yaşaya bilsəm.

İNSAN

Bilir, sovuşduqca illər, fəsillər
Bir çıraq başacan işıq salmayıb.
Bilir, yer üzündə bu vaxta qədər
Heç kəs bu dünyanı tutub qalmayıb.

Çalışır, düşünür hər gün, hər saat
İnsanda eşqə bax, təbiətə bax.
İnanır, ədəbi deyildir həyat
İnanmır, ölümə, inanmır ancaq.

DEYƏRLƏR

Çiçəklər, çiçəklər qürrələnməyin,
Bir axşam gül fəsli bitdi deyərlər.
İlk bahar köçünü başa vurmamış,
Son bahar yüyürüb yetdi deyərlər.